

RETNINGSLINJER FOR BISTANDSADVOKATER

1. Etablering av bistandsadvokatoppdraget

- 1.1 Klienten velger selv hvem som skal være bistandsadvokat (fritt advokatvalg).
- 1.2 En advokat må ikke påta seg bistandsadvokatoppdrag uten etter anmodning direkte fra klienten, eller dennes verge(r), fra en annen advokat på en klients vegne eller fra et kompetent organ, dersom ikke annet fremgår av straffeprosessloven kapittel 9 a.
- 1.3 En advokat skal ikke på eget initiativ, gjennom andre eller gjennom hjelpeorganisasjoner, kontakte en fornærmet for å få et konkret bistandsadvokatoppdrag.

- 1.4 Dersom klienten er representert av bistandsadvokat, skal advokaten straks underrettes ved bistandsadvokatbytte.

Dersom klienten ønsker det, kan tidligere bistandsadvokat kontaktes for informasjon om saken og/eller oppdraget.

- 1.5 En advokat skal ikke yte vederlag for bistandsadvokatoppdrag.
- 1.6 En advokat avgjør selv om man vil påta seg et bistandsadvokatoppdrag.
- 1.7 En advokat må ikke påta seg bistandsadvokatoppdrag dersom det kan oppstå risiko for interessekonflikt i samme sak, eller i andre saker med advokatens øvrige klienter eller i forhold til tiltalte. Det samme gjelder nåværende klienter til annen advokat ved det samme kontor. Interessekonflikt vil foreligge dersom bistandsadvokat oppnevnes fra det samme advokatfirma som representerer siktede eller tiltalte i saken.

En advokat kan ikke påta seg oppdrag som bistandsadvokat dersom advokaten er oppnevnt som verge for barnet. Advokaten skal avstå fra å påta seg bistandsadvokatoppdrag for et barn, samtidig som advokaten representerer en av foreldrene i en barnefordelings- eller barnevernssak.

Advokaten skal vurdere mulige habilitetsproblemer, jfr. straffeprosessloven § 106.

En advokat bør være varsom med å påta seg et bistandsadvokatoppdrag hvis det er mulig at advokaten kan bli ført som vitne i saken.

- 1.8 En advokat bør være varsom med å påta seg et bistandsadvokatoppdrag, når dette vil føre til vesentlig forsinkelse av saken.
- 1.9 Advokaten skal i nødvendig utstrekning gjøre klienten kjent med reglene om fritt advokatvalg, oppnevning av bistandsadvokat og godtgjøring til bistandsadvokat, jfr. straffeprosessloven § 107 a flg.

2. Bistandsadvokatens plikter og rettigheter

- 2.1 Bistandsadvokaten plikter å bidra til at myndighetene, herunder politiet, påtalemyndighetene og domstolene, respekterer de rettigheter fornærmede har i straffeprosessen.
- 2.2 Bistandsadvokaten må ikke tilskynde eller på annen måte medvirke til uriktig forklaring, falske bevis eller annen form for uredelighet.

Bistandsadvokaten må særlig være oppmerksom på plikten til å viderebringe opplysninger på tross av taushetsplikt etter strprl. § 119 og strl. § 172, og bør gjøre klienten oppmerksom på denne plikten.

- 2.3 Bistandsadvokaten skal ikke identifisere seg med sin klient. Bistandsadvokaten har krav på ikke å bli identifisert med det advokaten anfører for sin klient eller det syn og de interesser klienten har.
- 2.4 Bistandens karakter omfatter det arbeid som faller naturlig innenfor profesjonen og advokatrollen.

Bistandsadvokaten skal så snart som mulig avklare hvorvidt klienten har et erstatningskrav å gjøre gjeldende i straffesaken, og så tidlig som mulig starte arbeidet med å innhente de bevis som skal føres for retten.

Bistandsadvokaten skal også gi annen hjelp og støtte som er naturlig og rimelig i forbindelse med saken. Slik støtte bør blant annet omfatte rådgivning om hjelpeordninger, orientering om sakens forløp og utvikling, samt forberede klienten på rettssaken. Dersom det foreligger behov for annen sakkyndig hjelp, bør bistandsadvokaten bistå i å skaffe dette.

- 2.5 Bistandsadvokatoppdraget er personlig. Bistandsadvokaten kan i den grad det er nødvendig for forsvarlig utførelse av oppdraget la seg bistå av autorisert fullmektig eller annen advokat ved samme kontor.
- 2.6 Bistandsadvokaten plikter å holde seg oppdatert innenfor sitt fagfelt, og særlig innenfor erstatningsrettens område.

3. Bistandsadvokatens rolle ved anmeldelse

- 3.1 Bistandsadvokaten skal dersom klienten ønsker det, bistå ved vurdering av om et forhold bør anmeldes. Bistandsadvokaten skal ta utgangspunkt i at fornærmede har rett, men ikke plikt, til å anmelde et straffbart forhold. Bistandsadvokaten bør informere om konsekvensene av falsk anmeldelse.
- 3.2 Bistandsadvokaten skal ved kontakt med klienten gi råd og veiledning om hva en anmeldelse til politiet vil innebære. Dette gjelder både med hensyn til avhør, nødvendigheten av bevissikring, vitneavhør, muligheten for henleggelse eller frifinnelse etter hovedforhandling, samt straffesakens gang til rettskraftig dom.
- 3.3 Bistandsadvokaten plikter å være til stede under politiavhør av klienten, dersom klienten ønsker det.
- 3.4 Bistandsadvokaten skal gi klienten veiledning om vilkårene for å få tilkjent erstatning og for å få tilkjent voldsoffererstatning.

4. Bistandsadvokatens rolle under etterforskningen

- 4.1 Bistandsadvokaten bør under etterforskningen i samråd med klienten avklare hva som er klientens interesser i saken, og ivareta disse.
- 4.2 Bistandsadvokaten skal så langt det er mulig holde seg løpende orientert om politiets etterforskning, og vurdere om klientens interesser blir tilstrekkelig ivaretatt.

Bistandsadvokaten skal holde klienten underrettet om sakens gang.

- 4.3 Dersom det er i klientens interesse, skal bistandsadvokaten selv begjære etterforskningsskritt, herunder nye vitneavhør og sakkyndige undersøkelser.
- 4.4 Bistandsadvokaten har adgang til å henvende seg til enhver som kan bidra til sakens opplysning, uavhengig av om vedkommende er avhørt av politiet eller oppgitt som påtalemyndighetens vitne. Dersom advokaten kontakter tiltalte, bør henvendelse ikke skje uten at forsvarer er varslet på forhånd, eller skje gjennom forsvarer.

Ved kontakt med vitner skal bistandsadvokaten opptre hensynsfullt og unngå utilbørlig påvirkning. Dersom advokaten kontakter vitner med særlig tilknytning til tiltalte, bør henvendelse ikke skje uten at forsvarer er varslet på forhånd.

Ved kontakt med barn under 18 år må det utvises særlig varsomhet. Barnets verge bør kontaktes først.

- 4.5 Bistandsadvokaten plikter å bidra til at påtalemyndigheten endrer den strafferettslige vurdering i henhold til lovanvendelsen, dersom dette er i fornærmedes interesse.

5. Bistandsadvokatens rolle ved henleggelse

- 5.1 Bistandsadvokaten har plikt til å vurdere grunnlaget for en henleggelse, og evt. bistå i arbeidet med klage på henleggelsen.
- 5.2 Dersom klienten ønsker det plikter bistandsadvokaten å søke å få i stand en henleggelse.

6. Bistandsadvokatens oppgaver i forbindelse med hovedforhandling

- 6.1 Bistandsadvokaten bør i god tid før hovedforhandling i samråd med klienten avklare hva som er klientens interesser i saken. Advokaten skal gjøre klienten kjent med de prosessuelle rettighetene en fornærmet har.
- 6.2 Bistandsadvokaten skal alltid møte grundig forberedt i retten, både med hensyn til sakens faktiske side og rettsspørsmålene.
- 6.3 Bistandsadvokaten skal vurdere om det er behov for en sakkyndig utredning av eventuelle skader fornærmede er påført som følge av den straffbare handling. Advokaten skal søke om å få en evt. sakkyndig oppnevnt i god tid før hovedforhandling.
- 6.4 Bistandsadvokaten skal vise respekt og høflighet for retten og aktørene, og med frimodighet og selvstendighet ivareta klientens interesser. Bistandsadvokaten skal påse at klientens prosessuelle rettigheter blir ivaretatt.
- 6.5 Bistandsadvokaten bør gjøre fornærmede kjent med vitnestøtteordninger dersom dette foreligger.

7. Forholdet til media

- 7.1 Bistandsadvokaten bør orientere de skadelidte om pressens rolle i straffesaker, og forberede klienten på at det kan oppstå et press fra media.

Klientens samtykke bør i alminnelighet innhentes før bistandsadvokaten uttaler seg om saken, med mindre hensynet til klienten nødvendiggjør at bistandsadvokaten uttaler seg uten forhåndsgodkjenning. Bistandsadvokaten skal respektere et ønske fra klienten om ikke å bidra til medieomtale.

- 7.2 I forbindelse med offentlig omtale av saken skal bistandsadvokaten alltid ha klientens interesser for øye.
- 7.3 Bistandsadvokaten skal ikke gi pressen innsyn i eller gi opplysninger fra straffesaksdokumentene uten politiets uttrykkelige samtykke.

8. Avslutning av bistandsadvokatoppdraget

- 8.1 Bistandsadvokaten har plikt til å fullføre oppdraget for klienten med mindre klienten ønsker at advokaten skal fratred, eller det oppstår en situasjon som nevnt i Regler for god advokatskikk pkt 3.1.6.
- 8.2 Dersom bistandsadvokaten unntaksvis trekker seg fra oppdraget uten etter klientens ønske, må advokatens fratreden skje på en slik måte at det ikke er til skade for klienten.